

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

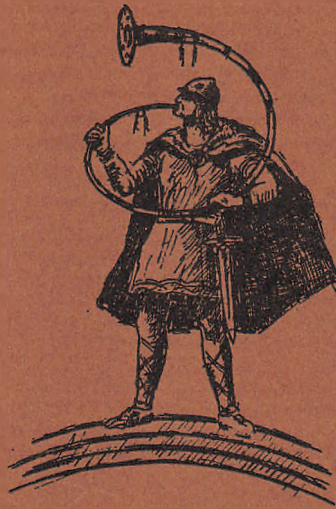
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

**NØRRE ØRSLEV
UNGDOMSSKOLE
1972**

NØRRE ØRSLEV UNGDOMSSKOLE

Årsskrift 1972

Hvid logik ...

De sorte skal holdes nede
så langt og længe det lykkes
på grund af de egenskaber
man har når man undertrykkes.

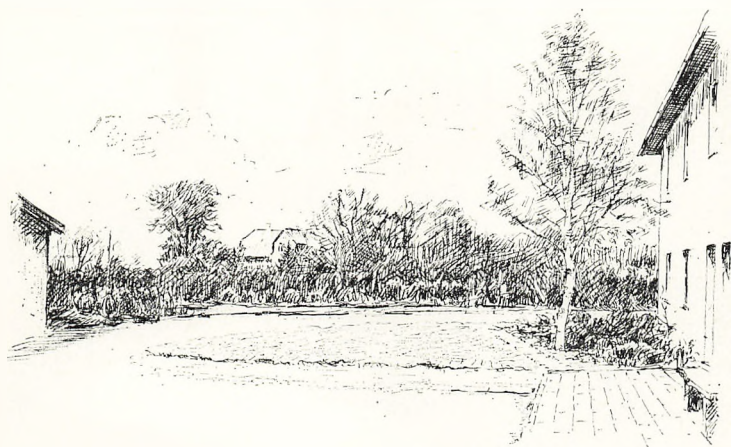
Vi andre skal holde sammen
og kue de andre med vold
på grund af de andres sammenhold
imod vores sammenhold.

At bryde den logiske tryllering
med menneskets lille trik
er sort magi. At la fjendskab gro
af fjendskab er hvid logik.

Hvem man, af hud, er i farve med,
er herrefolks krav på honnør.
Hvis nogen vil agtes for dét de er,
bekender jeg deres kulør.

Lad mig gå midt ud på Forum Humanum,
skamfuld, beskæmmet, beskeden,
og melde mig ud af den Hvide Race
og ind i Menneskeheden.

Piet Hein.

Årets gang

Det hænder, at nogen spørger, om ikke det er meget svært at holde skole for unge nu om dage.

Nu er dette spørgsmål meget ofte ikke ment særlig alvorligt. For lige så vel som man altid kan snakke om vejret, kan man også altid snakke om ungdommen. Dog er der den forskel, at mens det ikke er ualmindeligt at høre noget positivt om vejret, er det sjældent at høre nogen udtrykke sig positivt om ungdommen. I den almindelige overfladiske snak forventes det at lyde, at ungdommen, mildt sagt, er blevet værre end den tidligere har været.

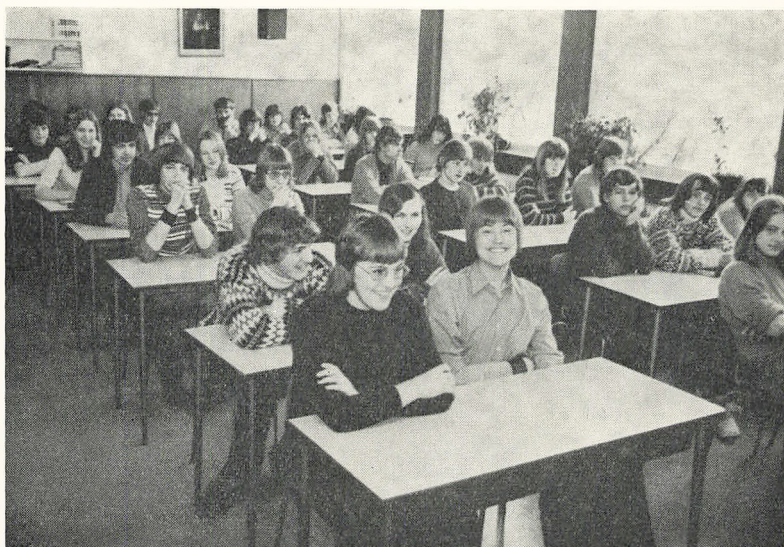
Selvom ovennævnte spørgsmål muligvis ikke er ment alvorligt, kan det godt besvares sådan.

Jo, det er blevet sværere at holde skole for unge.

Dermed være ikke sagt noget om ungdommen, om den er blevet værre eller bedre.

Men der er sket det, at nu skal alle gå i skole i en alder, hvor mange tidligere kom ud i praktiske erhverv.

Det at gå i skole er nu engang for en stor del at beskæftige sig med skrivning, regning og læsning. Og nogle mennesker kan lidt dette og har evner herfor, og andre kan ikke lidt det og har ikke evner for disse såkaldte boglige sysler. Men nu skal altså også disse sidste gå i skole og beskæftige sig med ting, de ikke er særlig interesserede i. Naturligvis må dette komme til at præge skolen. Den kan blive til en

ventesal, hvori man opholder sig til man kan komme med. Med i samfundets maskineri. Først når man er 16-17 år, er der plads. Sådan er det i al sin enkelthed. Naturligvis kan dette kun falde ud til besvær for skolen. Det fornemmes i alle skoleformer. Også i vores. Det må naturligvis føre med sig, at en del af eleverne ikke er motiverede for at lære noget. Det i skolekredse kendte citat at »elevens trang skal mødes med lærerens kunnen« er i mange tilfælde kun til at le højt af. Denne trang er meget ofte ødelagt. Men her spiller også noget andet ind. Ligesom al appetit for god mad ødelægges af for megen lagkage, ødelægges også appetitten for indtagelse af viden af al det, der væltes ud over børn og unge i skolen, fra fjernsynet og gennem hefter og blade af alle slags. Midt i alt dette kan læreren så stå på hovedet så meget han vil. Hans arbejde har store chancer for at mislykkes. Hvad er der ved at komme til et veldækket bord, når man er overmæt. Men man skal altså partout til bords. Og der gøres kolossale bestræbelser for at få noget lokket ned.

Alt dette kan naturligvis være mere eller mindre udtalt fra årgang til årgang og fra hold til hold, men det vil altid medføre et større eller mindre udslag af negativitet blandt eleverne. Og det negative har som bekendt altid gode kår i en flok.

Jo, tro mig, der er nok at tage fat på rundt omkring i skolerne med de nye undervisningspligtige årgange.

Også her på stedet har vi taget fat på disse tidens problemer, og arbejdet hermed har ligget bag alt, hvad vi har foretaget os.

I store træk er det daglige arbejde gået efter det sædvanlige mønster, og det er arrangementerne ud over det daglige også.

I september var vi på vores sædvanlige tur til Maribo og omegn, og i november havde vi en Sjællands-tur. Vi så Holmegårds Glasværk, vikingskibene i Roskilde, domkirken og endelig forsøgscentret i Lejre. Man frøs gudsjammerligt herude mellem de gamle huse. Men det var en interessant tur. Ved julemødet midt i december talte pastor Madsen, Ønslev, og læste klassikeren »Præstens julegilde«. I øvrigt spillede Idestrup skoles kammerensemble. Der var mange mennesker til stede, og jeg tror man var glad for aftenen.

Den første uge i februar var eleverne i erhvervspraktik. Ved et stort arbejde både før og efter prøvede vi på at skabe betingelser for så stort et udbytte som muligt. Vi fik en vældig god hjælp fra Arbejdsformidlingen i Nykøbing.

Den 23. februar var vi inviteret til Høng efterskole. Invitationen lød på karneval, så vi havde meget travlt med at finde på og konstruere dragter. Det lykkedes ganske godt. De flinke mennesker på Høng påstod, vi var bedre udklædte end vore værtsfolk. Det blev en særdeles vellykket tur, et af højdepunkterne sidste vinter.

Lige så langt tilbage nogen kan huske er der blevet holdt et landbrugs møde her på skolen tirsdag efter Fastelavn. Disse møder er nu ophørt. De sidste år har det været meget vanskeligt at få mødet tilrettelagt, og der har været meget svingende deltagelse. Og i modsætning til dengang mødet startede, er der nu en meget stor mødevirksomhed på egnen, således at behovet er fuldt ud dækket. Ud fra disse betragtninger besluttede mødeudvalget at indstille møderne. Den kapital udvalget rådede over, skulle tilfalde skolen til udsmykning. Samtidig kan fortælles, at elevforeningen er ophævet. Herom fortæller Viggo Kimer, formanden for elevforeningen, andet steds i årsskriftet.

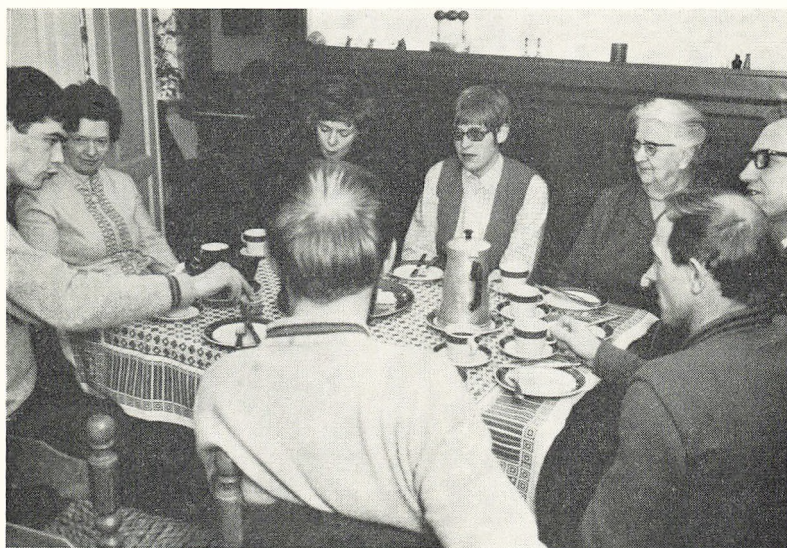
Det er vemodigt at konstatere denne udvikling. Men det er urealistisk at holde noget vedlige, som tiden er løbet fra.

Kristi himmelfartsdag havde vi indbudt forældrene til at besøge os.

I ugen forud havde vi arbejdet på en hel anden måde end den sædvanlige. Eleverne arbejdede i grupper med forskellige emner.

En gruppe så på gamle køkkenredskaber og fandt gamle opskrifter frem. På udstillingen på forældredagen så man resultatet, blandt andet en dagskost her på Falster fra omkring år 1800, og retter, lavet efter Hedvig Catrines Kaagebog fra 1763.

Andre kørte rundt på Falster for at undersøge øens geografi i naturen. Og andre studerede klædedragtens historie og frembragte modeller fra de forskellige tidsaldrer.

Endelig studerede en fjerde gruppe naturområdet, mosen. De elever og Tams og Knud P. var flyttet ned i Borremose med telt og mikroskoper og et helt bibliotek. Man undersøgte plantevækster, dyreforekomster og mikroorganismer.

De samlede resultater blev til meget fine udstillinger, der naturligvis blev højlydt beundret af forældrene.

Om aftenen opførte dramatikholdet et stykke af Cid Eliassen, der hed »Elsk din næste«. Titlen angiver, hvad det handlede om. Det viste, hvordan man også i hverdagen skal tænke på sit medmenneske. Tilskuerne forstod: Også i deres hverdag. Det var et alvorligt stykke. Rytz var instruktør, og det store arbejde gav som resultat en meget fin opførelse.

Jubilarsammenkomsten var i år den 31. maj. Der var som sædvanlig indbudt 25-års, 40-års og 50-års jubilarer, og det var slet ikke så få. Det var lidt af en skuffelse, at der ikke var flere, der efterkom indbydelsen.

Hen mod opholdets slutning havde vi prøver. Det drejede sig om de såkaldte 9. og 10. kl. prøver og teknisk forberedelseksamen. 9. og 10. kl. prøverne har vi snart vænnet os til, og i år var der ud over de skriftlige prøver kun mundtlige prøver i sprog. Så det var jo meget lempeligt.

Lidt mere alvorlig er teknisk forberedelseksamen, det er en

kompetencegivende eksamen, og den forudsætter en indsats året igennem. Derfor var det også glædeligt at konstatere gode resultater. Så havde gråd og tårer og en kolossal lærerindsats alligevel ikke været forgæves. Det er også værd at lægge mærke til, at flere af de, der påtog sig dette ikke ringe arbejde, nu er i gang med videre uddannelse herudfra.

Også i år talte vi meget om en udflugtstur de sidste dage af opholdet. Vi talte og diskuterede endda meget om det. Demokrati er en uhyre vanskelig proces. Det blev til en tur til Møn – troede vi. Men vi var kommet ind i en voldsom regnvejrperiode, og den pågældende dag regnede det så voldsomt, at vi syntes, det var håbløst at tage til bl. a. Møns klint. Vi kørte derfor til København. Her kan man være i tørvejr og endda få noget ud af det. Vi så dag- og aftenseminariet, der er helt nyt og moderne, Zoologisk museum, Thorvaldsens museum og Danmarks akvarium, foruden vi var på strøgtur, i Magasin og på køretur på Langelinie. Det blev, trods regnvejret, en udmærket tur.

Afslutningen på opholdet 1971–72 foregik på den måde, at eleverne og deres pårørende og skolens øvrige beboere samledes om aftenen ved kaffeborde i gymnastiksalen. Den i skolekredse kendte skuespillerinde, Kajsa Nyholm, Kerteminde, opførte Finn Methlings »Rejsen til de grønne skygger«. Det forestiller en kvindes liv lige fra – ja, før fødselen og til graven. Stykket passede godt til anledningen og

faldt godt i tråd med de alvorssord, der blev sagt senere ved kaffebordet inden den endelige afsked.

Så forlod endnu et hold unge skolen. Det havde på mange måder været et udmærket hold, der havde været let at have med at gøre, og som sådan står det nu, et halvt år efter, tydeligt i vor erindring.

Derefter blev der naturligvis mere ro på skolen. Men alligevel – fru Rasmussen og pigerne lagde straks ud med rengøringen. Og maleren kom, og tømreren. Der er altid mere end først antaget. Vi havde nemlig besluttet, at dagligstuen skulle fikses op, og det var meget besværligt at finde de rette farver, møbler, gardiner, betræk og tæppe. Men vi glæder os nu over resultatet. Og lærerne tog på kursus, de var hurtigt spredt for alle vinde.

Endnu engang havde vi den glæde at kunne se tilbage på et godt år, godt på mange måder, et godt samvær med elever og et ualmindeligt godt samvær og samarbejde med lærerkolleger og andre, der har været med til at få det hele til at køre på en sådan måde, at vi kan tænke tilbage på året med god samvittighed.

Vi er nu i gang med et nyt hold elever og er langt inde i arbejdet for at også dette hold skal få et godt udbytte ud af opholdet. Det ser ud til at blive noget vanskeligere end året før.

I lærerstaben er der sket den ændring, at Karl Jørgensen er holdt op med at undervise. Det sker af helbredsmæssige grunde. Siden 1960 har han undervist på skolen, først i træsløjd, senere også i metal-sløjd og de senere år kun i dette fag. Karl Jørgensen har været en meget fin medarbejder og kollega, og udover undervisningen har han været skolen en fin hjælp på utallige praktiske områder, hvor der har været brug for hans usædvanlige snilde og fingernemhed. Heldigvis har han lovet os, at vi stadig må regne med ham, hvad det angår.

Der er heldigvis ikke andre ændringer i lærerstaben. Vi kan stadig drage nytte af den tillid og det kendskab, vi efterhånden har fået til hinanden. Ganske vist har Klaus Hansen orlov i 3 mdr. for at studere matematik på Lærerhøjskolen. I stedet har vi Olav Hjarnøe som vikar, men han er gledet godt ind i samarbejdet.

I køkkenet kom fem nye ansigter. Det vil sige, Lotte Bille var der også til efterårsferien. Hun blev for at hjælpe de nye i gang. De nye er egentlig ikke nye, det er Edith Christensen, Birgitte Hare, Jette Wede og Susanne Bang, alle elever fra sidste år og så Lis Rasmussen. Lis uddanner sig til køkkenleder og er her som 2. års elev.

Et år er gået, og der er al mulig grund til at være taknemmelig for dets forløb.

Årsskriftets læsere ønskes en glædelig jul.

Kirsten og Knud Holm Pedersen, Charlotte og Jacob.

Om et skolehjem

Jeg har lovet at skrive om mit arbejde som lærer på et skolehjem under børne- og ungdomsforsorgen. Det gør jeg meget gerne, fordi jeg tror, at det kun er de færreste mennesker, der ved, hvad et skolehjem er for noget. Eller hvad værre er – har en forkert opfattelse af de elever, der bor der.

Skolehjemmet, som jeg vil fortælle om, ligger i Københavns udkant. Officielt hedder det om os, »at vi er normeret til at modtage 32 normalt begavede, men adfærdsvanskelige drenge i alderen 12 til 16 år.« Det betyder i praksis, at drengene bor på skolehjemmet og undervises i vores egen lille skole.

Alle vore elever er »kørt i stå« ude i den almindelige folkeskole. Før vi modtager drengene, har de ofte gået i 5-6 forskellige kommuneskoler! Det er ikke alene i skolen, drengene har mødt problemer, også i deres eget hjem har der været store vanskeligheder. En meget stor del kommer fra brudte hjem, hvor det nu er en enlig far eller mor, der har givet op overfor problemerne og bedt forsorgen hjælpe dem og deres barn. Alle drengene har været under psykologisk behandling og en stor del desuden indlagt på psykiatriske børneafdelinger.

Det er ulykkelige og kontaktsøgende drenge, der ofte søger at dække over deres usikkerhed med en facade af hårdhed. Disse forhold gør, at der stilles ret store krav til de mennesker, der til daglig skal forsøge at hjælpe og stabilisere eleverne til at klare sig ude i det store samfund.

Det er denne kategori af drenge, man for 40-50 år siden karakteriserede som frække, dumme, labaner osv. Ofte bestod behandlingen af en dragt prygl om dagen.

Institutionen råder over 8 tdr. ld. jord. Heraf er en stor del bygget, men der er dog plads til både fodboldbane, hestefold, legeplads, drivhuse og medarbejderboliger. Drengene bor fordelt på 4 afdelinger med 8 drenge hvert sted. Til hver afdeling er knyttet 2 børneforsorgspædagoger, der sammen med praktikanter og rengøringspersonale forsøger at gøre afdelingen så hjemlig som mulig. Alle drengene bor på lyse, pæne eneværelser med adgang til fælles opholdsstue med radio og TV. Hver afdeling har egen spisestue, hvortil maden leveres fra et fælles køkken.

Skoledagen varer fra kl. 8 til kl. 15 afbrudt af en middagspause. Eleverne er delt i 5 skolehold med omkring 6 på hvert hold. Det er små hold målt med folkeskolens alen, men jeg forsikrer for, at det er meget påkrævet: alle elever kræver individuel undervisning i dansk og regning, adskillige også i orienteringsfagene. Som eksempel kan jeg nævne min egen klasse. Her er der ingen af de 6, der er på samme trin i regning, de spænder fra 2. til 8. klasse. Vi underviser i folkeskolens almindelige fag plus en del tilvalgsfag.

Hvorledes er nu disse elever at omgås og at undervise? Svaret er, at de er lige så forskellige som alle andre mennesker, men fælles for dem alle er, at de er trætte af skolen, som de hidtil har oplevet den. Derfor må det blive vores opgave at give dem lyst til at gå i skole og lære og opleve. Det er en svær opgave, somme tider lykkes det, men i andre tilfælde må vi indrømme, at det oversteg vore evner. Eleven bliver så måske sendt til en anden slags institution og ender meget let som en menneskelig kasterbold. For disse elever må vi gøre undervisningen så spændende, som det er os muligt. Vi har modtaget elever på 12 år, der ikke kunne skrive deres fornavn.

I fritiden har eleverne mulighed for at dyrke ganske de samme interesser som andre drenge i deres alder. En del er medlemmer af de lokale sportsklubber, nogle går i aftenskole, andre foretrækker at opholde sig på hjemmet det meste af fritiden. Der gøres meget for at få gjort drengene så udadrettede som muligt, et institutionsmiljø kan nemlig virke meget isolerende og sløvende på visse elever. Man diskuterer da også det rimelige i at samle så mange vanskelige børn på ét sted, men foreløbig findes der ikke mange andre muligheder.

Det er ligeledes vigtigt at få familie, venner og naboer til at forstå, at der ikke er noget nedværdigende i at være på et skolehjem. Der er man, fordi man har behov for at blive hjulpet. Ingen vil vel i dag se ned på en mand, fordi han modtager hjælp p. g. a. et brækket ben. Og vore drenge er lige så uskyldige i deres egen situation som manden i, at han brækkede benet. Ikke desto mindre oplever man stadig en uforstående holdning hos mange mennesker.

Man kan prøve at finde årsagen til at drengene er blevet, som de nu er. Ved læsning af sagsakter o. l. slår det én gang på gang, at det i grunden er besynderligt, at den pågældende elev ikke er blevet »værre« end han er. Mange af drengenes vanskeligheder ville have været meget svære at bære for adskillige voksne.

Vores velstandssamfund udvikler sig med stigende fart hen imod hvem ved hvad. Antallet af mennesker, der ikke kan følge med i farten, stiger stadig støt. Vore 32 drenge er blot en lille del af vort sam-

funds sociale tabere, eller samspilsramte, om man foretrækker det udtryk.

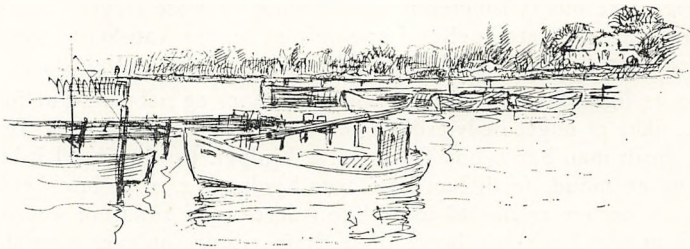
På trods af alle bestræbelser ved vi med nogenlunde sikkerhed, at vi om 8-10 år kan finde en alt for stor del af disse drenge anbragt i fængslerne. Spildte penge og kræfter? Næppe. Mange af vore elever vil senere komme til at føre en hæderlig tilværelse på trods af de alvorlige knubs, de fik i starten.

Hvis er ansvaret? Forældrenes? Skolens? Samfundets? Mit svar er, at vi nok alle bærer en del af ansvaret, hvis et sådant skal placeres.

Vi taler om samfundets tabere; så må der også være nogle vindere. Er det mon os?

Jeg vil ønske alle læsere af årsskriftet en glædelig jul, specielt vinterholdet 1959-60.

Ib Egebæk Sørensen.

Au-pair i England

Da jeg i efteråret 1971 rejste til London for at begynde mit au-pair-job, mødte jeg en italiensk pige ombord på skibet fra Holland til England. Ligesom jeg var det begrænset, hvor meget engelsk denne italienske pige kunne, så derfor forekom der visse misforståelser, men der er nogle ting, man ikke kan misforstå eller ikke behøver at forklare så meget, og blandt andet var det ikke så svært for denne pige at se, at jeg var lidt beklemt ved situationen, og det kunne hun ikke forstå, det måtte da være dejligt at skulle til England i et år som au-pair, og det havde jeg også været forsikret om, så sent, som den foregående dag. Nu var der pludselig dukket nye problemer op eller rettere sagt, jeg syntes, at de tidligere problemer var blevet fordoblet bl. a. med hensyn til at forstå sproget, man kunne ganske vist snakke nogenlunde med i engelsktimerne, men derfra og så til at forstå en ganske almindelig englænder var et stort spring, som jeg udmærket var klar over. Og deres levemåde og optræden, hvor forskellig ville den være fra den danske? – og så tanken om, at der var fire måneder til, at man skulle hjem til jul, nej, der måtte lømmetørklædet frem.

Stiller man ikke nogen forventninger eller gør sig nogen forhåbninger, er man ikke til at skuffe og netop på det grundlag tror jeg, at det var, jeg havde 10 gode måneder i London.

Det første sted, jeg arbejdede var i den syd-østlige del af London på et kollegium, hvor der boede ca. 100 studerende piger. Størstedelen af dem skulle være lærerinder, og nogle studerede musik. Mit arbejde bestod først og fremmest af lettere husarbejde og at passe to små piger på 2 og 4 år. Desuden påstod forstanderinden, at de danske piger var gode til at sy, og vi fik mange chancer for at bevise dette.

Da jeg havde været på dette kollegium i et halvt år, ville jeg gerne ud at se, hvordan en engelsk familie levede. På kollegiet fik man kun lejlighed til at se og høre, hvordan den engelske ungdom var, og mit indtryk var, at de var hjælpsomme og flinke og det samme gjaldt de 14 rengøringskoner, der var ansat samme sted, men danskerne er mere åbne, man siger, at englænderne er konservative, og helt forkert er det ikke.

Desværre var det ikke en typisk engelsk familie, jeg kom ud til. Kirsten (fruen) var nemlig dansk, hendes mand var engelsk. Da Anna

på 2 år og hendes far forstod dansk, blev det selvfølgelig talt meget, og Kirsten havde taget mange skikke med sig fra Danmark, så alt i alt var det mere et dansk hjem end et engelsk, men da jeg besøgte dem første gang, syntes jeg alt var så tiltalende, at det ville være dumt at sige nej. De boede i den nordlige del af London, i udkanten. Omgivelserne der, er langt kønnere end det første sted, som også hører til et af Londons mest forurenede områder.

Her i min nye plads var jeg mere husholderske end au-pair, som kun skal hjælpe husmoderen i det daglige arbejde, men familien var så flink og forstående, og da jeg fik 5 £ i løn om ugen (90 kr), normalløn 3-4 £, syntes jeg, det var i orden. Måske fik jeg ikke lært så meget engelsk, jeg gik dog i skole 6 timer om ugen, men derimod menneskelige egenskaber, som tolerance, forståelighed og tålmodighed, som jeg synes er lige så vigtig som sprogkundskaber.

Havde den italienske pige set mig på hjemrejsen, havde hun ikke kunnet forstå, at jeg var så ked af det, for nu var jeg da på vej hjem til det »lille, kære Danmark«.

Ann-Merete Palle (elev 1968-69).

Om forurening af sproget

»Vort modersmål er dejligt«! Ja, således sang man før i tiden, og sandt er det. Dejligt er modersmålet, når det bliver brugt på en anstændig måde, når der bevidst bliver værnet om dets renhed og stræbt efter at forme det, så dets dejlighed lyser en i møde gennem tale og skrift.

Da er det sandt, hvad de »gamle« digtere sang, at dette sprog klinger som sød musik og kan i et billede lignedes ved den højbårne jomfru, der ejer al den skønhed og ynde, som vi i tankerne forlener den unge pige med.

Men vi forurener sproget, misrøgter det på forskellig måde. Det sker blandt andet ved at indføje bandeord og besværgelser, der vel skal virke forstærkende på fremstillingen i tale og skrift, men i stedet stempler udøveren som en simpel ordgyder.

Det påstås, at vi i Danmark er særlig slemme til at bruge de uskønne bandeord, at vort folk i den henseende har sat en slags rekord. Det kan vanskeligt konstateres, men det kan let erfares, at vi ingenlunde er sinker.

Og alligevel er der sket en ændring, der især kan iagttages ved en sammenligning af børns og unges sprog ved århundredets begyndelse og det, de samme aldersklasser benytter sig af i dag.

Før et halvt århundrede siden gjorde børn og unge sig også store i kammeraters kreds ved brugen af stærke kraftudtryk. Men denne tone afdæmpedes, når der var voksne til stede. Det sker ikke i dag. I rutebiler, tog og andre steder, hvor alle aldersklasser er repræsenteret, erobrer børnene ofte opmærksomheden ved højtalende og udfordrende adfærd.

Men der er et andet område, hvor der i de sidste årtier er sket en mærkbar forsimpning af vort sprog, og det gælder både i tale og skrift. Det er med hensyn til brugen af vulgære udtryk. Det ser ud til, at der er gået mode i denne forsimpning af sproget.

Før i tiden blev lignende udtryk også brugt, men det skete mere stilfærdigt og i et uhøjtideligt lag. Der var noget, der var tabu.

Hvorledes kan det nu gå til, at sproget over en bred front forsimples i løbet af få årtier? Det hænger nok sammen med flere ting, men en af hovedårsagerne er sikkert den udbredte brug af vovede

ord og billeder, som opreklamerede og stort understøttede forfattere gør sig skyldige i. Den slags smitter. Der er ligefrem reklame i brugen af tarvelige udtryk, ja, endog i sjofelheder. Har man lejlighed til at sammenligne »pæne« dagblades bagsider i dag og for tyve år siden, kan man her se forskellen. Morgenbladet Jyllands-Posten har i den sidste tid bragt Klaus Rifbjergs sidste roman som føljeton, og her får avislæsere serveret »ordgyderier af simpleste slags, en åndelig forurening« som en læge skrev i et læserbrev. Reklame for en stor avis, der gerne vil optræde som moralens vogter. Hykleri! Selv kalder bladet det bidrag til en kulturel debat!!!

Forleden fremførtes et radiospil, der varede en halv time. Det var i den grad spækket med eder og en lang række grove vulgære udtryk, at den onde selv næppe kunne gøre det mere ækelt. Når dertil kommer, at spillet var ganske indholdsløst, forstår man ikke, efter hvilke kriterier redaktionen udvælger den slags stof. Og man forstår ikke, at det lyttende folk finder sig i at få en sådan samling sjofelheder serveret i hjemmene.

Hvad skal ubefæste sind tænke?

»Er det synd at bande«? spurgte unge piger i ungdomsskolen. Ja, det er synd. Jeg ved ikke, om det smerter Gud, hver gang mennesker tager hans eller den ondes navn i munden. Men jeg ved, det er synd mod jeres forældre, søskende, alle I er knyttet til. De venter noget godt og smukt af jer. Det er synd at skuffe dem.

Det kan de unge da ikke forstå, når de i radioen har hørt en såkaldt fremtrædende kvinde bruge bandeord og fyord. Nå, så har de unge da også hørt en lærer sige: »Nu skal I sgu sidde stille og høre efter«. Men når en lærer kan bruge den slags udtryk, kan eleverne vel også. Man skal da tale et frit og moderne sprog.

Hvorfor bruger nu en lærer det lille sgu i sin formaning og ved andre lejligheder stærkere udtryk. Ak, han vil gøre sig lig med eleverne, indynde sig ved et frisindet sprog.

I virkeligheden fortæller episoden, at læreren er en lille uselvstændig person, der skal tilkøbe sig ro og respekt ved at lefle for eleverne med et usmageligt sprogbrug. Han tror åbenbart, det vil give ham glorien som en frisk og frisindet lærer.

En sådan snobben nedad kan iagttages mange steder. Man vil gerne være jovial, på linie med sine omgivelser, og så skal et frivolt sprog bane vejen. Er det mærkeligt, at små børns sprog på gaden og på legepladsen lyder, som de plejede omgang med den onde selv? Er det mærkeligt, at unge lærerinder går grædende hjem fra skolen, hvor de har været udsat for en regn af sprogets værste gloser og der-

til skydeskive for skældsord og forbandelser? Og det sker af de poder, lærerinderne er kaldet til at oplære i god tone.

Men det er vor egen skyld! Børnene har ingen andre at lære af end de voksne. De lærer af kammeraterne, siger man, javel, men så har de lært af voksne. Forældrene lever livet først, og gennem dem får børnene ofte både godt og ondt.

Ad mange kanaler spredes denne sprogets forurening helt ud til den fjerneste krog af landet. Dog sker det sikkert i særlig grad gennem bøger og blade, radio og fjernsyn, der daglig taler til os. Og det må kunne bremses uden at det skal ske ved direkte censur. I mange tilfælde vil de værste uhyrligheder kunne holdes ude ved, at en sober redaktion strammer kravene for det, der skal sendes ud gennem æteren eller gå i trykken.

Hvad Per og Poul siger, når bilen ikke vil køre, det er regnvejrs, og der er fem kilometer til nærmeste telefon, ja, det bliver deres sag, men hvad der slynges ud i pressen og gennem æteren til hundred tusind eller en million danskere, er en folkesag.

Hvor hjemmets døre står åbne for både gamle og unge, må vi i fællesskab kunne modtage, hvad presse og radio byder uden at trykkes af skamfølelse og dårlig samvittighed.

Man vil provokere, gøre reklame for sig selv ved at vende sig mod alle fortidige normer. I virkeligheden er de stærke og vovede ord og billeder udtryk for egen fattigdom, sjælelig tomhed. Intet er helligt for den løsslupne, der tramper rundt i en sproglig mudderpøl og stræber efter at tilstænke så mange som muligt.

Modersmål! Det er sjælens udtryk. Det afslører. Hvem er du? En buldrende bersærk eller et søgende og skønhedselskende menneske?

A. Th. Geertsen.

Tanker omkring forureningen

*Der truer os i tiden
en ond, usynlig magt;
vor egen sikre viden*

Disse linier fra Ole Wivels sang til indvielsen af Baaring højskole, taler på sin egen måde. – »vor egen sikre viden« – tvinger os ind i en situation, hvor vi må tage stilling til en hel række problemer; – »vor egen sikre viden« – tvinger os til handling.

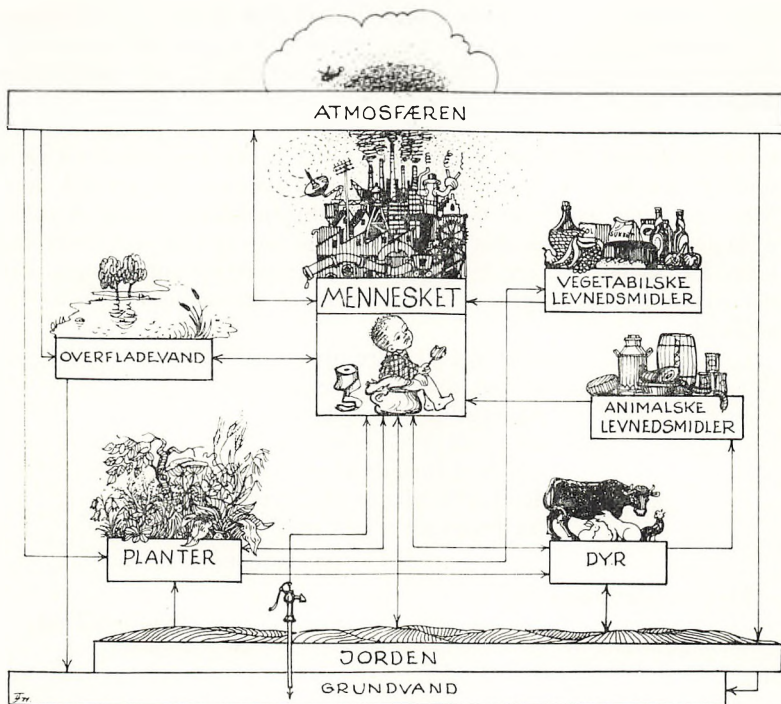
Vi lever i dag i et kulturmønster, hvor den tekniske udvikling har medført en fuldstændig omvæltning af samfundet. Det er på flere måder lykkedes mennesket at gøre sig til herre over naturen. Alligevel overraskes vi gang på gang af vore egne opfindelser. Mange års udvikling og opfindsomhed har skabt en lang række kunststoffer, hvis kemiske og biologiske egenskaber langt fra er undersøgt til bunds. Ingen kan i dag forudse, hvilken virkning disse stoffer vil få på plantevæksten, dyrelivet og den menneskelige organisme.

Forureningen er en kendsgerning, – noget vi taler meget om. Vi lever i forureningens århundrede, men læser man aviser, ser TV eller lytter man til radioen, fristes man let til at tro, at forureningsproblemerne er af ny dato. Dette er langt fra sandt. Allerede i oldtiden havde man vedtægter for at beskytte vandforsyningen og vedtægter for at få affaldet fjernet. Mange religioner krævede personlig renselse før man ofrede til guderne. En lille rest af denne bestemmelse har vi den dag i dag i den katolske kirke, hvor kirkegængerer som symbol på renselse væder fingrene i det vievand som findes i kirken.

Den tekniske udvikling har medført en fuldstændig ændring af samfundet. Forureningsproblemernes løsning er ikke længere symboliske handlinger. De har fået en helt anden alvorlig karakter. Vi kan ikke længere nøjes med at tale om forureningen. Vi er tvunget til at handle, til at udforske og til at løse problemet. Det er en global udfordring.

Vi ved at forureningskilderne er meget forskellige, men skyldes altid menneskelig aktivitet og virksomhed, først og fremmest det voksende befolkningstal og den industrielle udvikling.

De forskellige forureningsveje fremgår af figuren.

Mennesket kan forurene atmosfæren, vandet, jorden, planter og dyr, som alle atter kan forurene mennesket. Alt, hvad der er forurenet, kan forurene hinanden gensidigt.

Forureningen kan stort set samles i 3 hovedgrupper:

- forurening af vand,
- forurening af luft,
- forurening af jordbunden.

Langt de fleste forureningsarter gør sig gældende samtidig i luft, vand og jordbund. Kun ved at se på helheden, er der håb om at klare udfordringen. Afledning af spildevand, fjernelse af fast affald samt udledning af røg fra vore skorstene har stor betydning for os alle. Vi kan ikke undgå at forurene, men vi har pligt til at forurene så lidt som muligt. Mange steder leder man stadig urensset spildevand ud. Det faste affald ophobes, og vi omdanner til stadighed naturområder

til lossepladser. Vi forandrer naturen omkring os ved forureningen. Vi har nogle udmærkede love, men lovene bliver bare ikke overholdt. Økonomiske gevinster er ofte af større betydning, end samfundets trivsel.

Man kan læse om, at forureningen nu er så stor, at der kun vil være kloakvand til næste generation, og at næste generation vil være nødt til konstant at anvende gasmasker. Så galt går det vel nok ikke. Mennesket har overlevet meget. Forureningen kender ingen grænser, ej heller landegrænser. Det er urealistisk at tro, at alle problemer kan løses. Der er nok at tage fat på, og skal der virkelig opnås noget, kan det næppe heller undgås, at nogen velstand må sælges til fordel for velfærd.

En frygt på vore øjne
er lagt som ild på is.
Afmægtige og nøgne
ser vi alt livs forlis:
vor jord forladt af sol,
de stærke bjerge smuldret
fra nedbrudt pol til pol.

(Ole Wivel).

Med venlig hilsen fra

familien Tams.

Idrætsfolk mødes i ædel kappesrid.

Venskab over landegrænserne.

Tab og vind med samme sind.

Broderhånd som rækkes mod broderhånd.

Den
olympiske
idé

De olympiske Lege 1972 er slut. Den ene rekord efter den anden blev sat. Rekorder man legede sig til. Man legede om centimeter, rettere millimeter. Man legede om sekunder, rettere brøkdeler af sekunder. Der døde et par legende sportskammerater – man legede videre... For det var da leg, ikke??? Leg i den olympiske idé's ånd.

Ser man på vartegnet for De olympiske Lege 1972, begynder det at flimre for øjnene – en flimren, som man også får, når tanken ledes hen på olympiaden – en eller anden form for udviskelse af en idé.

Man kan vist roligt slå fast, at var det noget De olympiske Lege ikke var, så var det leg. »Legene« havde intet med leg at gøre, det var groft sagt kun et spørgsmål om politik og forretning. Sporten var i dette spil kun et middel til at vise, hvor meget en nation kunne præstere i forhold til en anden.

Det var kampe mellem Øst- og Vesttyskland, kampe mellem Sovjet og U.S.A. om at vinde flest medaljer, kampe mellem Puma og Addidas osv. Det var en olympiade, hvor nationerne ville vise, hvor meget de havde formået at få ud af deres idrætsfolk. Idrætsfolk, der gang på gang blev indpodet, at det gjaldt om at vinde – *vinde for enhver pris*. Her står vi overfor noget af det mest uhyggelige, nemlig opdrætten af idrætsfolk på tremmekalvebasis. For at tage et eksempel vil jeg her fortælle om en vægtløfter – lad os kalde ham Gleb.

Da Gleb var 10 år, fandt man ud af, at han havde usædvanlig mange kræfter, og var vældig god til at løfte alt mulig. Man sendte

ham på vægtløfterskole, og de næste 10 år af Glebs liv gik nu med at træne, træne og atter træne sammen med andre, der som han, var udvalgt til at blive noget stort indenfor vægtløfterbranchen. Gleb fik en speciel kost, der udviklede hans muskler og krop på en hel unaturlig måde. 20 år gammel så man resultatet af opføringen af Gleb. Han vejede over 100 kg og havde enorme kræfter. Man var stadig ikke tilfreds, der måtte kunne gøres noget mere. Videnskabsmænd fandt ud af at Gleb, hvis han skulle kunne løfte flere kg, måtte 50 kg mere op i egenvægt. Det kunne ikke gøres med bøfferne alene, så ud over de enorme mængder af fødevarer som Gleb indtog, fik han nu også tabletter og andre sære medikamenter. Resultatet: Gleb vejede nu 153 kg. Så blev han sendt til olympiaden – vandt guldmedalje med en ny fantastisk rekord.

Gleb slæbte rundt på sin vanskabte krop. Han havde svært ved at rejse sig op, når han havde fået sat sig ned, da hans knæ ikke rigtig kunne bære ham. I omdømme en af verdens bedste idrætsmænd, men i virkeligheden en menneskelig tremmekalv på vej til at få invaliderente i en ung alder.

Det mest uhyggelige ved denne opdræt er, at skelettet, sener og ledbånd har svært ved at klare den nye belastning, og idrætsfolkene udsætter sig selv for senesprængninger og brud på knogler. Dertil kommer, at man rent psykisk har svært ved at klare det pres, der forekommer, når man har stort besvær med at slæbe rundt på sig selv.

Gleb er et enkelt tilfælde ud af mange andre. Det er meget almindeligt at en sølvvinder, når han står på sejrsskamlen, spørger sin guldvindende konkurrent: »Bayer, CIBA eller Schering?«

Det er i øjeblikket umuligt at gøre noget ved dette. Disse nye »vidundermidler«, som betyder færre sekunder i løbene og flere centimeter i kast og løb, kan ikke spores i doopingprøverne. Alle disse midler indeholder det mandlige kønshormon Testosteron, som indvirker på stofskiftet og virker befordrende på muskelkraften og muskeltilvæksten. Disse hormonbehandlinger er meget farlige. Mændene risikerer potensforstyrrelser, prostatabesværligheder samt lever- og nyresygdomme. Kvinderne får kraftig skægvekst, dybere stemmer og cyklusforstørrelser, som man ikke kan gøre noget ved.

Hvem har skylden for dette uhyggelige, uærlige og hykleriske spil? Er det udviklingen?

Ja, det er svært at svare på. Per Olov Enquist har skrevet en bog »Sekundanten«, der handler om mange ting, men det gennemgående tema i bogen er udviklingen.

Bogen handler i korte træk om en halvgammel hammerkaster og hans søn – om hvordan hammerkasteren satte svensk rekord med en

hammer der vejede 400 g for lidt – om hvordan han blev afsløret ved et stævne på Stockholm stadion, fordi han havde givet hammeren til en anden svensk kaster, for »han havde en gang for alle besluttet sig for, at nu skulle der fanden tage mig sættes en verdensrekord af en svensk hammerkaster, og så var det lige meget, hvem det blev«.

Umiddelbart lyder det ikke af noget særligt, da man nok vil anse faderen for et særtilfælde, for ingen normal idrætsmand ville finde på sådan noget fusk, vil man sige. Men i bogen bliver det til en virkelig spændende undersøgelse af årsagerne til fuskeriet. Det viser sig, at faderen slet ikke er et særtilfælde, han var bare mere ærlig og dermed mere naiv end de fleste. Faderen forstod ikke, hvad det var han havde gjort galt. Han havde jo kun gjort, hvad samfundet krævede af ham – nemlig at forbedre resultaterne. Han havde loyalt tjent udviklingen. Hvorfor i alverden var dette, som han havde gjort, så galt?

Nej, det er ikke til at forstå. Er der f. eks. nogen forskel på opdrættens af Gleb og faderens fusk i »Sekundanten«? Jeg kan ikke se den.

Den danske olympiske formand, Gudmund Schack, udtalte kort efter olympiadens slutning, at grunden til Danmarks ringe medaljehøst skulle findes deri, at de fleste af deltagerne havde taget turen som en turisttur. Dette nægter jeg at tro på. Man kan da sige sig selv, at idrætsfolk, der i flere år har brugt det meste af deres fritid til at træne med henblik på olympiaden, ikke, når de så endelig kom med, bare tog det som en turisttur. Jeg forstår Gudmund Schacks udtalelse, hvis han mener, at en så disciplinær opførsel, som den idrætsfolk fra østlandene udviste, skulle være i den olympiske idé's ånd – men det kan da ikke være meningen. Vi må bare konstatere, at vi herhjemme heldigvis endnu ikke er så meget med i udviklingen, at vi er nået til tremmekalveopdyrkingen, men at vore idrætsfolk stadig har en lille rest af den olympiske idé's ånd i sig: *Det vigtigste er at være med.*

Dagny Rytz.

Skal vi afskaffe eksamen og deling i folkeskolen?

Måske nogle kan huske, at der her i årsskriftet sidste år var en lille artikel om udviklingen for folkeskolen. Anledningen var, at der i et par år havde siddet et udvalg, som skulle udarbejde forslag til ændringer i folkeskolen. Og dette udvalg havde netop udsendt sit forslag til en omfattende ændring af folkeskolen sidste efterår. Efter mange måneders debat i aviser, tidsskrifter, radio, TV og lignende steder fremsatte Knud Heinesen (undervisningsministeren) sit eget forslag. Dette forslag er meget forskelligt fra udvalgets, især på to punkter.

Det første punkt, som Knud Heinesen har ændret i forslaget, drejer sig om et meget gammelt problem. Lige så længe skolen har eksisteret, har menneskene diskuteret, om alle skal lære det samme, og om alle kan lære det samme. Hidtil har man jo her i landet delt eleverne i de ældste årgange i to afdelinger: 8.-10. klasse og 1.-3. real. Man har altså løst problemet ved at sige, at nogle elever vil have svært ved at klare nogle bestemte boglige krav, og disse elever har så gået i en anden afdeling i skolen. Der har blot været én dårlig virkning af denne opdeling. Når en elev skal til at forlade skolen for at gå over i en uddannelse, har det ofte vist sig, at det nye uddannelsessted har krævet bestemte fag. Og hvis eleven nu ikke har haft disse fag på det niveau (sværhedsgrad), der kræves, har han eller hun ikke haft mulighed for at få den ønskede uddannelse.

Stort set alle, der har været med i debatten om den nye folkeskole, er gået ind for at afskaffe opdelingen i 8.-10. klasse og 1.-3. real. Bl. a. fordi den har været en uretfærdighed mod vældig mange elever. Men de fleste har nøjedes med at foreslå, at klasserne bevares samlet i nogle af fagene, mens der i andre fag skal oprettes hold på højt og lavt niveau. I de sidstnævnte fag er det altså meningen, at der skal undervises i et stort eller et mindre pensum.

Til dette siger Knud Heinesen, at nissen bare følger med, hvis man bevarer opdelingen i hold på forskelligt niveau. Også selv om det kun bliver i nogle af fagene, vil de elever, der ikke har gennemgået det sværeste pensum i disse få beskåret deres muligheder senere hen i

livet på samme måde som hidtil. I stedet foreslår han, at alle elever stort set skal lære det samme stof. På den måde vil alle, så vidt det er muligt fra skolens side, være stillet lige den dag, de går ud fra skolen. Nu ved undervisningsministeren jo godt, at ikke alle lærer lige hurtigt. Og derfor foreslår han også, at der i nogle fag skal tilbydes hold, hvor man arbejder hurtigt og mindre hurtigt. Men det er stadig det samme stof, man arbejder med.

Det andet punkt, hvor Knud Heinesen foreslår noget helt andet end det, udvalget havde forestillet sig, er problemet med prøver og eksaminer. Hidtil har man jo haft prøve efter både 9. kl., 10. kl., 2. real og 3. real. Udvalget har foreslået, at der for fremtiden kun skal være en prøve, og den skal ligge efter 10. skoleår. Men mange har foreslået, at der desuden skal være en prøve efter 9. skoleår, sådan som det er i dag.

I Knud Heinesens forslag er eksamen afskaffet og erstattet af en udtalelse fra skolen om eleven. Fra det øjeblik, det blev offentliggjort, at undervisningsministeren ønskede eksamen afskaffet, har der været voldsom debat om spørgsmålet. Tilhængerne af eksamen siger, at enhver elev i skolen må have ret til at gå til eksamen, så han kan få et bevis for, hvad han kan, og hvad han ikke kan. Modstanderne af eksamen siger, at en eksamen aldrig kan fortælle hele sandheden. Held og nervøsitet kan spille ind. Og endelig er de kundskaber, man prøver at måle, måske slet ikke de vigtigste. Hvad hjælper det f. eks. en elev, at han er dygtig til at løse ligninger, hvis han ikke kan arbejde selvstændigt. Tilhængerne af eksamen siger, at eksamen er en hjælp til at vælge de rigtige uddannelser. Fordi karaktererne fortæller, på hvilke områder man er dygtig. Modstanderne siger, at eksamen sorterer eleverne og bevirker, at nogle bliver afskåret fra en uddannelse, de godt kunne have klaret.

Jeg håber, det er fremgået af ovenstående, at de problemer, der skal tages stilling til, når man vil lave folkeskolen om, er problemer, der vedkommer alle, der har med skolen at gøre. Måske er den folkeskole, vi har i Danmark, en helt anden om bare 4-5 år. Er den det, vil det få betydning for andre skoleformer som f. eks. efterskolen, men også i mindre udstrækning for hele samfundet. Det er derfor overordentlig vigtige problemer, folketinget skal tage stilling til, når det i denne samling skal vedtage en ny lov om folkeskolen.

Klavs Hansen.

Efter 2. Oktober

Når jeg tar mod opfordringen til at skrive om mine betænkeligheder ved Danmarks indlemmelse i EEC, kan jeg ikke la være osse at komme med et par betragtninger over selve folkeafstemningen den 2. oktober.

En del af de mennesker, jeg kender, var meget optaget af EEC-spørgsmålet og derfor osse dybt skuffede efter 1. oktober. Nogle var ligefrem bitre, som om afstemningen havde været et personligt nederlag for dem. Jeg forstår på en måde godt deres bitterhed, men føler det ikke selv sådan. Jeg føler snarere skuffelse og magtesløshed ved at jeg fik bekræftet noget, som mange af os nok nødig vil se i øjnene – nemlig at vort demokrati slet ikke fungerer. Og at afstemningen derfor heller ikke var demokratisk.

Pressen som helhed havde en sådan slagside, at enhver, der kender lidt til påvirkning, vil gi mig ret i at afstemningen ikke var demokratisk. For det er vel ikke demokratisk at så få enkeltpersoner med så store pengemidler, skal kunne manipulere så mange til at stemme ja? BT fra et par dage før afstemningen viser ret tydeligt slagsiden ved at der i avisen var 8 helsiders propaganda, hvoraf én var en nej-side. Det er ikke tilfældigt at partiet, der kalder sig Venstre, praler af, at det aldrig har 'tabt' en folkeafstemning. Det fortæller nemlig en hel del om hvilken slags vælgere partiet har at trække på, når det gælder en rask lille 'oplysningskampagne'. – Men lad nu det ligge.

Mine betænkeligheder ved Danmarks indlemmelse i EEC er i grunden af samme art som magtesløsheden over for denne u håndgribelige, men overvældende meningsterror, der pludseligt tromler et helt folk aldeles fladt. Jeg tror, at vi i de kommende år vil få at se, at japolitikernes løfter blir brudt et for et. Men det vil komme sådan i småbidder, at en enkelt lille bid ad gangen ikke vil gi befolkningen nogen virkelig anledning til at rejse sig og gøre op med forholdene. Der kunne jo osse ske det, at småbidderne i stedet for at fuse ud i den blå luft, som meningen var, ophobede sig for så pludselig at udløse en slags forandring. Den mulighed vil jeg komme ind på senere. Som eksempel på en småbid kan jeg nævne, at avisen 'Information' den 27. oktober skriver: 'Naturligvis må skatter og afgifter harmoniseres i EF' – det er Danmarks finansminister Henry Grünbaum, der ud-

taler sig til bladet, og han fortsætter næsten provokerende: '– men det har vi da vidst hele tiden'. Småbid eller stor mundfuld – i hvert fald så det ud som om der røg et af valgkampens løfter, nemlig det med 'at vi selvfølgelig kan føre en selvstændig skattepolitik – osse i EF'.

Dertil kommer igen min betænkelighed ved pressen, der jo (bortset fra et par småaviser) har kørt ja-propaganda op til 2. oktober. I øjeblikket er det som om pressen føler sig låst fast i en situation, hvor en nøgtern og kritisk behandling af EEC-spørgsmål er umulig at få øje på. En situation, som åbenbart var uundgåelig op til 2. oktober, hvor usagligheden blev mere og mere grell hos både ja- og nej-sigere, men en situation, som i længden er aldeles uholdbar – af flere grunde. For det første betyder pressens forløjende og forherligende fremstilling af EEC-spørgsmål, at politikerne har endnu friere spil til at sjofle de forsikringer mod harmonisering, integration etc., som vi fik op til 2. oktober. For det andet, at befolkningen ikke får det virkelige billede af EEC, og at dens uvidenhed om EEC derfor blir større, end den er i forvejen. Og når man lever i uvidenhed, hvordan skal man så kunne øve den indflydelse, som ja-politikerne osse snakke så meget om?

Jeg tror, at ja-pressen og ja-politikerne forråder sig selv mest, hvis de ikke indser, at de nu efter 2. oktober, hvor sagen er afgjort, burde være lige så interesserede som modstanderne i, at ha en kritisk holdning til EEC.

Nogle af mine betænkeligheder ved Danmarks indlemmelse i EEC er altså tillidskløften mellem befolkningen og politikerne og pressens forløjende fremstilling af EEC – samt hvad det kan føre til. Når jeg mente, at de var af samme art som den uhåndgribelige meningsterror, så hæftede jeg mig især ved at de var uhåndgribelige. Der sker nemlig det, at hvor tilliden til myndighederne svigter, og hvor folk blir ført bag lyset uden egentlig at vide hvordan, der opstår let to meget forskellige holdninger i befolkningen – den ene er apati, og den anden er desperation. USA er her et godt eksempel. Desperationen kan osse opstå, hvor afstanden mellem befolkningen og politikerne bliver så stor, at befolkningen ikke kan råbe politikerne op. – I øvrigt osse en uhåndgribelig situation. Derimod er desperationens udslag særdeles håndgribelige. Hvis de mange småbidder, som jeg nævnte før, alligevel skulle gå hen og ophobe sig, vil forandringen, som de udløser, sikkert blive et sådant håndgribeligt udslag. Der blir med andre ord storstrejker, masseoptog – og i værste fald vold og fanatisme. I en sådan situation kan ingen af parterne tale sammen længere. Det er afstanden mellem dem blevet for stor til. *Olav Hjarno Rasmussen.*

Fællesskabets betingelser

Betingelsen for, at man har det godt, er, at man har nogen at have det sammen med. Hvad det er, vi har, kommer i anden række, om det er lidt eller meget, vi har, er ikke så vigtigt. Langt vigtigere er det, at vi føler, der er mennesker, der accepterer os, mennesker, vi føler os trygge sammen med.

Vi har et grundlæggende behov for at være i fællesskab med andre. Så vigtigt er dette behov, at hvis det ikke bliver opfyldt, vil det skade os meget alvorligt.

Der er meget, der tyder på, at manglende fællesskab mennesker imellem er den alvorligste sygdom i nutiden. Og sygdommens symptomer er tydelige nok, for de ses overalt. Det er rastløshed, forjættethed, utilfredshed, vanskelige børn, vanskelige voksne, narkotika, nervepiller. Altsammen nutidsmenneskets kendetegn. Og altsammen kommer det af, at menneskene ikke føler sig trygge i hinandens selskab. Så enkelt og så forfærdeligt er det.

Svend Heinild siger flere steder i sin særdeles udmærkede bog »Den virkelighed barnet lever i«, at mennesket er et produkt af det miljø, hvori det lever.

Det moderne samfund har skabt mennesket, som det er. Økonomiske betragtninger, og ikke hvad der er godt for mennesket, har været drivkraften for dannelsen af det udviklede system, vi lever i.

I bestræbelserne for at underlægge sig naturen for at konsolidere sin tilværelse er mennesket degraderet til at blive en lille tak i et enormt maskineri, hvori det må forme sig, så det passer til andre takker. Individuelle udvækster på takken er der ikke plads til. Det må vente til efter kl. 16.30. Kommer de da frem, bliver det ofte i form af en eller anden frustration.

At tilpasse sig, at blive en tak, der sammen med andre takker passer ind i det store samfundsmaskineri, er betingelsen for vor materielle velstand. Og denne velstand er blevet og bliver stadig, med en vedvarende trommeild, markeret som det mål, man må stræbe efter.

I arbejdstiden jages efter velstanden, og i fritiden jages efter at bevise den. Og i dette jag går mennesket til grunde, thi et af de grundlæggende behov, trykthed i fællesskab med andre, trives ikke i jag.

Ældre mennesker har kendt den lange arbejdsdags rolige rytme. Her havde man tid til at hvile i sit arbejde og hvile i sig selv. Og her var man sammen med andre på en arbejdsplads, man kunne overskue, om et arbejde, man kunne se resultatet af. Man var simpelthen placeret sammen med andre om en fælles opgave, man var engageret i. Her ud af groede den menneskelige kontakt og det menneskelige fællesskab, som nu engang er grobund for menneskelig trivsel. Arbejdspladsen kunne meget vel være en familievirksomhed, og de mennesker, man arbejdede sammen med, ens forældre eller søskende, eller var det fremmede, var de optaget i familien. Man var fælles om problemerne, fælles om sejrene og fælles om nederlagene. Mennesker, der blev produktet af dette miljø havde ikke brug for nervepiller eller anden form for narkotika. De var i tryk kontakt med deres medmennesker.

Hermed være ikke sagt, at alt var såre godt i tidligere tider. Der var jo netop mange tydelige fejl og mangler. Men også heri havde menneskene mulighed for i fællesskab at forbedre deres kår.

Når vi står ude i kulden, er det let at være fælles om at bygge et hus. Men når huset er bygget, opstår vanskelighederne. Og huset er bygget nu. Vi fryser ikke, vi sulter ikke. De rent kontante fællesproblemer er løst.

De problemer, vi nu er stillet overfor, er af en sådan art, at vi ikke kan komme ind i et varmende fællesskab, sammen med andre, for at løse dem. De problemer må løses på et helt andet plan. Det er ekspertopgaver, som det offentlige må tage sig af. Almindelige mennesker læser om dem i avisen og betaler til dem gennem skatterne.

Også familien er berørt af den udvikling, der har fundet sted. Alt for ofte er hjemmet blevet til et sted, hvor de, der hører til familien, blot kommer for at spise og sove. Følelsen af fællesskab mellem familiens medlemmer er ikke til stede. Man har ikke noget at have den i.

Man er spredt ud i lige så mange retninger, som der er medlemmer i familien. Skolen er et sted, hvor kun børnene kommer, vuggestuer og børnehaver ligeledes. Forældrene har hver sin arbejdsplads, uafhængig af hinanden, og børnene kender højst sandsynligt ikke disse steder.

Muligheden for at blive anerkendt og accepteret ved at gøre sin del af et fællesarbejde sammen med sin familie er kun lille. Og tilsvarende lille er derfor muligheden for i sit hjem at få den start, der skulle være begyndelsen til en tilværelse i et åbent og trygt forhold til andre mennesker.

Betingelserne for virkeligt fællesskab er ringe i det moderne samfund.

Måske kan vi hente nogen trøst og forhåbning i den kendsgerning, at udviklingen er gået så hurtigt, at vi endnu ikke har lært at leve i den forandrede tid. Måske har vi endnu ikke lært at leve uden nødvendighedens lov. Tidligere dikterede den på mangfoldige områder, hvordan livet skulle leves. Nu stilles vi overfor mange muligheder. Vor store opgave er at lære at vælge de rette.

K. Holm Pedersen.

Uddannelsen til teknisk assistent

Uddannelsen til teknisk assistent er en forholdsvis ny uddannelse, som kan tages på en del tekniske skoler rundt om i landet.

Første fagklasse varer 5 måneder. Efter de 5 måneder skal man til oprykningsprøve og derefter et år i praktik. Så tilbage til skolen i anden fagklasse, der tager 6 måneder. Efter de 6 måneder kommer den afgørende prøve.

Jeg går på Nykøbing tekniske skole. Vi er ca. 50 elever, som er delt op i 3 klasser, og har ca. 35 timer om ugen, hvor de væsentligste fag er matematik, fysik, teknologi og tegning.

Eleverne kommer ikke kun fra Nykøbing, men også fra Vordingborg, Nakskov og Gedser. Men det betyder ikke noget økonomisk, da amtet betaler kørselen, hvis der er mere end 7 km til skolen. Man kan også under uddannelsen søge støtte fra Statens uddannelsesfond, dog kun den tid man går på skole.

Uddannelsen bliver i anden fagklasse delt op i 3 kategorier, drift-, maskinteknologisk og bygge- og anlægslinien. Det vil derfor være praktisk, om man i praktiktiden vælger et sted, hvor arbejdet har tilknytning til den linie, man vil vælge i anden fagklasse.

Jeg vil gerne hos en arkitekt i praktiktiden og helst her i Nykøbing. Jeg bor her i byen på et værelse sammen med min søster, der går på handelsskole.

Det hold, der startede til august i år, er færdig i juni 1974.

Venlig hilsen

Lone Hansen.

Lone var elev på skolen forrige år og sidste år, og tog teknisk forberedelseseksamen.

Skolens bestyrelse

På skolens ordinære generalforsamling i juni skete der en ændring i skolens bestyrelse. Arne Vest Hansen ønskede ikke genvalg, og i hans sted blev valgt pastor Allan Pedersen, Horbelev.

Formanden takkede Vest Hansen for det arbejde, han havde gjort for skolen, ikke mindst under det sidste byggeri, hvor han havde været medlem af byggeudvalget.

Ved generalforsamlingen savnede vi et af bestyrelsens medlemmer, Gudrun Egebæk Sørensen, der havde meldt afbud på grund af sygdom. Vi vidste nok på det tidspunkt, at fru Egebæk Sørensen var syg, men ikke hvor alvorlig sygdommen var. I løbet af den næste måned hørte vi imidlertid, at der var sket en alvorlig vending med sygdommen, og derfor var vi forberedte, da meddelelsen kom, at Gudrun Egebæk Sørensen døde den 27. juli.

Her på skolen gjorde dette et dybt indtryk. Lige siden 1959, da den første af familiens tre sønner var på skole her, har vi haft kontakt med familien, og vi forstår, at fru Egebæk Sørensen vil blive dybt savnet. Hun, der havde alle muligheder for at få noget ud af sin tilværelse, burde have fået lov til at leve mange år endnu.

På et bestyrelsesmøde i oktober enedes man om at opfordre filialbestyrer Peder Bille Hansen, Nagelsti, til at indtræde i bestyrelsen, og Bille Hansen har indvilliget i dette.

Skolens bestyrelse er da:

Hakon Winther, Radsted, Saksøbing, (formand).

Harald Ellehave, Bruserup, Væggerløse.

Peder Bille Hansen, Nagelsti.

Asta Jensen, Nr. Grimmelstrup, Nr. Alslev.

Jes Kimer, Hullebæk, Nykøbing F.

Helge Larsen, Vålse, Nr. Alslev.

Fr. Nabe-Nielsen, Åvej 13, Nykøbing F.

Bernhard Olsen, Vignæs, Gulborg.

Lily Skytte, Horreby, Nykøbing F.

Allan Pedersen, Horbelev.

Svend Åge, Åstrup, Stubbekøbing.

Fra Elevforeningen

Elevmødet blev i år holdt lørdag den 7. oktober. Det var ligesom i fjor, den sidste lørdag før den weekend, hvor oktoberferien begynder, og det vil fremover blive tilstræbt at beholde denne dag som elevmødedag.

For elevforeningen blev det en skelsættende dag, idet generalforsamlingen vedtog at ophæve foreningen. Forslaget herom blev fremsat af bestyrelsen og begrundet med, at tiden og forholdene har ændret sig så meget, at der nu ikke er det samme grundlag for foreningens formål og virksomhed, som der før har været. For eksempel står der i vedtægternes § 2, at foreningen kan yde økonomisk støtte til uformuende elever, der ønsker at komme på skolen.

Dette er tiden helt løbet fra, fordi eleverne nu får opholdet helt eller delvist betalt på anden måde, og fordi foreningens indtægter ikke giver mulighed for det.

En anden årsag til bestyrelsens standpunkt er, at vi tror, at kun de færreste, som køber årsskriftet, føler eller tænker over, at de derved bliver medlem af en forening. De fleste tænker sikkert, at de betaler 10 kr. for årsskriftet, og så er den sag ude af verden.

Foreningen er således ikke i stand til at skabe en forbindelse fra skolen til omverdenen, som skolen ikke lige så godt selv kan skabe. Tvært i mod er det foreningen, der såvel ved udgivelsen af årsskriftet som ved afholdelsen af elevmødet er helt afhængig af, hvad forstanderen og lærerne kan gøre for den, og foreningen har således ikke længere nogen nødvendig opgave.

Selv om foreningen ophører vil elevmødet og årsskriftet komme som hidtil.

Ovennævnte synspunkter blev fremført på generalforsamlingen, og da der ikke fra medlemsside var nogen kommentarer hertil, blev forslaget om foreningens ophævelse sat under afstemning, som gav følgende resultat: 44 stemte for forslaget. Ingen stemte imod. Ca. 30 afholdt sig fra at stemme. Forslaget om ophævelse var herefter vedtaget.

Foreningens formue efter afslutningen af regnskabet for dette års elevmøde kr. 5.372,97 er overdraget til skolen til indkøb af et kunstværk eller andet, der kan være til varig gavn og værdi for skolen.

Efter generalforsamlingen fortsatte elevmødet efter det nye mønster, som blev »taget i brug« året før. Eleverne viste gymnastik og dystede bagefter med tidligere elever i volleyball.

Om aftenen var der sang og dans og i pauserne gættekonkurrencer, »Hvornår var det nu det var« og andre slags, og salen var indrettet med små borde med levende lys og grønne grene.

Viggo Kimer.

Skolens lærere

Kirsten Bremholm

Elsebeth la Cour

Poul Dalby

Klaus Hansen

Olav Hjarnøe (vikar)

Kirsten Holm Pedersen

Knud Holm Pedersen

Knud Pedersen

Dagny Rytz

Birte Tams

Theodor Tams

25 års jubilarer

40 og 50 års jubilarer

Nyt fra gamle elever

Eleveholdet 1969—70

Ebbe Christiansen er ved at uddanne sig til børnehaverpædagog.
Bente Frandsen er på et advokatkontor i København.
Niels er stadig i tømrerlære.
Tim er i lære som elektriker.
Claus Løje er i lære som murer i Rødby.
Jeannette er lige begyndt som timelønnet sygehjælper på et plejehjem i Gentofte.
Bente C. arbejder som sygehjælper på plejehjem i Nærum.
Irene C. er på en vuggestue i Vordingborg.
Henning arbejder på Bellinge, men skal snart ind som soldat.
Pia er stadig i dameskrædderlære.
Asger arbejder i »Højet«.
Merete J. er stadig i lære i Toreby.
Ole L. arbejder derhjemme.
Lone er på samme vuggestue som Irene i Vordingborg.
Jens N. er stadig i typograflære i Næstved.
Winnie arbejder som teknisk tegner i København.
Benny P. er ude at sejle, han er blevet flittig og tager brevkursus i engelsk og matematik.
Jeg selv er i huset i Vordingborg.
Hermed en hilsen til jer alle med ønske om en glædelig jul og godt nytår.

Marianne Ansbjerg.

Eleveholdet 1970—71

Kurt Mejer arbejder hjemme.
Vinni er i huset i Århus.
Elsebeth arbejder i Vime i København.
Bodil Bonde går på Handelsskolen i Nykøbing.
Liselotte er i huset.
Carsten Clausen i maskinlære i København.
Svend er sanitør i D.D.R.S.
Hans er i mekanikerelev i Nykøbing.
Gurli går på sy- og tilskærerskolen i København.
Jytte går på Handelsskolen i Nykøbing.
Lone teknikerelev på Industri- og Håndværkerskolen i Nykøbing.
Sonja arbejder på Bronderup alderdomshjem.
Svend (Hugo) er i elektrikerlære i Helsingør.
Eva arbejder midlertidigt på Samodan i Nykøbing.
Lene Jensen sygeplejeelev i Nykøbing.
Bent går på laborantskole i Slagelse.
Flemming arbejder i en bank i København.

Lis arbejder på Lundbeck medicinalfabrik.
Ulla (Busser) arbejder på Hanemosegård i Grænge.
Jens Naumann er teknisk tegner på B. & W. i København.
Grethe er i huset i Høng.
Susanne er ung pige på en gård ved Ringsted.
Jørn er i elektrikerlære i Rødby.
Anne-Mette (Magda) arbejder i en bank i Bagsværd.
Kirsten er på husholdningsskole i Rudkøbing.
Lars Ole er i lære hos Kurt Jørgensen i Nykøbing.
Stig arbejder hos en tømrer og går på dekoratorskole om aftenen.
Bente går på højskole i Jylland.
Kim arbejder hos en tømrer på Fejø.
Bodil Petersen på højskole i Skelskør.
Ulla (Uls) gør midlertidigt rent på en skole i Rødovre.
Torben i bygningsnedkerlære i Kålhuset.
Merete er i lære hos Thor Callesen.
Jens Gylling i lære som værkstedsmager.
Karsten er i mekanikerlære i Dragør.
Søren er i tømrerlære i Nykøbing.
Jette på slagteriskole i Roskilde.
Lene Larsen er syerske hos Carlton i Nykøbing.
Erik er i bagerlære hos Obst.
Mette er plejeelev på Vordingborg statshospital.
Kurt Ødegård er i lære som lagerekspedient hos Johs. Mertz.
Jeg selv har været her på skolen indtil nu, men skal på Viborg gymnastik-
højskole til november.
Hermed vil jeg ønske alle en rigtig glædelig jul og mange hilsener fra

Lotte Bille.

Eleveholdet 1971—72

Linda er i huset på Triangelen.
Sanne er køkkenpige her på skolen.
Jørgen arbejder hjemme.
Edith er køkkenpige her på skolen.
Mogens skal på landbrugsskole i Sydsjælland.
Claus arbejder på fabrikken Unilamit i Ø. Kippinge.
Peter Christiansen arbejder på en gård.
Michael er i lære som kok.
Flemming er ude at sejle.
Dorthe Falk er i en børnehave i København.
Benny arbejder som smed i Nr. Alslev.
Lone går på Teknisk skole i Nykøbing.
Lynge arbejder på en gård.
Torben går i skole i Esbjerg.
Birgitte er køkkenpige her på skolen.
Jytte er i huset i Hillestrup.
Hanne Jensen går i skole i Sakskøbing.
Inge-Merete er derhjemme.
Leif arbejder hjemme.
Jette Jespersen er i huset i Nykøbing.
Bent går på laborantskole i Slagelse.
Vivian går derhjemme.

Jens Koch er i tømrerlære på Marielyst.
Jacob er på Haslev Efterskole.
Hans-Henrik går på Teknisk skole i Nykøbing.
Ida har været på sykursus og skal på en systue.
Richard er derhjemme.
Bente er i en vuggestue i Frederiksværk.
Henrik går i skole i Præstø.
Lars-Ole er hos Kurt Jørgensen i Nykøbing.
Anders skal på landbrugsskole i Sydsjælland.
Arne arbejder på en gård.
Birgit er i køkkenet på en skole.
Britta er i huset i Roskilde.
Hanne er i en radioforretning.
June er i børnehaven i Gedser.
Margit er på Magleas højskole ved Birkerød.
Dorthe går her på skolen.
Anette går på Stevns ungdomsskole.
Susanne Eriksen går her på skolen.
Jens arbejder hjemme.
Peter går her på skolen.
Lene er på et forsorgshjem i København.
Kresten arbejder derhjemme.
Henning går her på skolen.
Marianne er i købmandsforretning i Nr. Alslev.
Susanne Rønning tager realkursus i København.
Marianne er i huset i Nr. Alslev.
Susanne Skou er på Roskilde slagteriskole.
Jette Steinmeier er på Roskilde slagteriskole.
Helle er i huset i Alstrup.
Ulla er på et kontor.
Erik tager udv. TF på Møllebakkeskolen.
Og jeg selv er køkkenpige her på skolen.
Hermed vil vi sende en hilsen til alle de gamle elever.

Erik og Jette.

ELEVFORTEGNELSE

1972—73

Alex Axel Andersen, Skelbækgade 34¹ th., 1717 København V.

Dorthe Andersen, Bogø by, 4793 Bogø.

Birthe Anderson, Valdemarsgade 26⁴ th., 1665 København V.

Lene Bang, Skalø, 4944 Fejø.

Inger Solveig Carlsen, Stuby, 4760 Vordingborg.

Helene Cebola, Gammelgårdshuset, 4920 Sølleded.

Hans Christian Christensen, Grøftestykkerne Vaalse,
4840 Nr. Alslev.

Dan Christiansen, »Ottosminde«, Krårup, 4990 Saksøbing.

John Krogstrup Christiansen, Rønnebærvej 7a, Ndr. Vindinge,
4760 Vordingborg.

Ulla-Merete Døj, Præstevangen 7¹, 4230 Skælskør.

Susanne Eriksen, Næstvedgade 20², 2100 København Ø.

Palle Falk, Højstrupvej 151, 2700 Brønshøj.

Per Frederiksen, Godsbanegade 2¹ tv., 1722 København V.

Allan Garbarsch, Christianssæde, 4930 Maribo.

Bodil Elisabeth Hansen, Bredfjed, 4970 Rødby.

Dennis Hansen, Kalø, 4990 Saksøbing.

Lars Bille Hansen, Engmosevej 4, Nagelsti, 4800 Nykøbing F.

May-Britt Hansen, Saxogade 86³ tv., 1662 København V.

Mona Birgit Hansen, Østrup, 4400 Kalundborg.

Bente Hald, Lundby, 4840 Nr. Alslev.

Lis Eva Jacobsen, Stationsvej, Gåbense, 4840 Nr. Alslev.

Per Bruun Jacobsen, Lillebrænde, 4850 Stubbekøbing.

Bjarne Jensen, Solhjem, 4733 Tappernøje.
Hanne Jensen, 4862 Guldborg.
Hanne Østervig Jensen, Parkvej 24, 4800 Nykøbing F.
Henrik Kofoed Jokumsen, 4960 Holeby.
Britta Jørgensen, Søndervej 61, 2830 Virum.
Lis Kiildsen, Nymosehuse 70, 2820 Gentofte.
Lone B. Kjær, Nylars, 3720 Åkirkeby.
Ida Rasmussen Kragh, Skelbækvej 9, 4600 Køge.
Jens-Bo Kristensen, Hagelundsvej 11, 4970 Rødby.
Karen Petra Larsen, Storskov, 4231 Brandelev.
Nils Bo Larsen, Tunnerup. 4800 Nykøbing F.
Kim Krogh Matzen, Maribovej 44, 4952 Stokkemarke.
Anni Mortensen, Grundtvigsvej 2, 4600 Køge.
Rita Mortensen, Egelevgård, 4840 Nr. Alslev.
Anie Frøling Nielsen, Frimestervej 51 st. th.. 2400 København NV.
Bent Dahl Nielsen, Bønsvig, 4720 Præstø.
Niels Henning Nielsen, Kirkeallé 32, 4970 Rødby.
Svend Winther Nielsen, Hjertebjerg, 4780 Stege.
Tove Lissie Nielsen, Østerby, 4944 Fejø.
Erling Pedersen, Flintemose, 4731 Brandelev.
Lone Scheil Pedersen, Helleristen 54, 4700 Næstved.
Orla Birger Pedersen, Meelse, 4871 Horbelev.
Peter Pedersen, Borghaven 34, 2500 Valby.
Poul Ravnborg, Grønnegade 19 A, 4850 Stubbekøbing.
Henning Rasmussen, Tågerup. 4970 Rødby.
Bente Lilian Rytten, 4951 Nørreballe.
Jane Raahauge, 4913 Horslunde.
Charlotte Steffin, Karleby, 4800 Nykøbing F.
Jette Busk Sørensen, Guldborgvej 3, 4990 Sakskøbing.
Gitte Winther, Sofielundsvej 47, 2600 Glostrup.
Mogens Juhl Jørgensen, Søndervej 51 B, 2830 Virum.

Elevforeningens regnskab

fra 1. oktober 1971 til 30. september 1972

INDTÆGTER

Entré ved elevmøde	676,00
Tilskud fra Sparekassen	500,00
Salg af årsskrifter	5.605,20
Renteindtægter	106,60
	<hr/>
	6.887,80

UDGIFTER

Festtegn	5,35
Musik ved elevmøde	100,00
Annoncer	146,92
Porto	1.000,70
Trykning af årsskrift	5.436,40
	<hr/>
	6.689,37
Overskud	198,43
	<hr/>
	6.887,80

Kassebeholdning samt indestående i bank og sparekasse
30. september 1972 4.894,40

Fra 1. oktober 1972 til 31. oktober 1972

INDTÆGTER

Entré ved elevmøde	599,00
Renteindtægter	277,42
	<hr/>
	876,42

UDGIFTER

Annoncer	297,85
Musik ved elevmøde	100,00
	<hr/>
	397,85
Overskud	478,57
	<hr/>
	876,42

Indestående i banken 31. oktober 1972 5.372,97

Årsskriftet koster i år 12 kr.

Send pengene snarest

INDHOLD

Piet Hein: Hvid logik	3
K. Holm Pedersen: Årets gang	5
Ib Egebæk Sørensen: Om et skolehjem	12
Anne-Merete Palle: Au-pair i England	15
A. Th. Geertsen: Om forurening af sproget	17
Th. Tams: Tanker omkring forurening	20
Dagny Rytz: Den olympiske idé	23
Klaus Hansen: Skal vi afskaffe eksamen og deling i folkeskolen	26
Olav Hjarnø Rasmussen: Efter 2. oktober	28
K. Holm Pedersen: Fællesskabets betingelser.....	30
Lone Hansen: Uddannelsen til teknisk assistent	33
Skolens bestyrelse	34
Viggo Kimer: Fra elevforeningen	35
Skolens lærere	36
Jubilarerne	37
Nyt fra gamle elever	38
Elevfortegnelsen	42
Elevforeningens regnskab	45

Vignetterne er tegnet af maleren T. Skeel-Ankersen